

UCHWAŁA NR XXII/134/2025
RADY GMINY BOROWIE

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), w związku z art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), **Rada Gminy Borowie** uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Borowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jarosław Świątek

Nr XXII/134/2025

Rady Gminy Borowie

z dnia 30 grudnia 2025 roku

GINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026 – 2029

I. Podstawa prawna

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem”, został opracowany na podstawie:

1. ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz.2151 t.j.),
2. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 1939),
3. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2025r. poz. 1153),
4. Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 przedłużonego na rok 2026,
5. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borowie na lata 2016-2025.

II. Wprowadzenie

Samorząd gminny na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ma obowiązek przyjmować i realizować Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Od 2022 r. elementem działań edukacyjnych i profilaktycznych prowadzonych w ramach w/w programu jest także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Zadania gmin w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom są zadaniami własnymi i samorząd ma wskazane źródło finansowania, czyli dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Do zadań własnych gminy, zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, należą:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w domową;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ww. ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Znaczenie przeciwdziałania uzależnieniom podkreśla fakt, że profilaktyka uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych została włączona do celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025. W tym dokumencie jako realizatorów działań w tym obszarze wskazano także jednostkę samorządu terytorialnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Borowie na lata 2026-2029 dostosowany jest do specyfiki problemów alkoholowych na terenie gminy i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym oraz ekonomicznym. Przewidziane w Programie zadania realizowane będą we współpracy z instytucjami publicznymi, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi oraz wszelkimi innymi zainteresowanymi w osiągnięciu jego celów. Zadania zawarte w Programie będą niejako kontynuacją działań rozpoczętych w latach ubiegłych, jak również zainicjują nowe, które wynikają z pojawiających się potrzeb mieszkańców gminy. Jest to spis działań będących zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borowie przyjętej Uchwałą Nr XIX/89/2016 Rady Gminy Borowie z dnia 29 kwietnia 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Borowie na lata 2016-2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 obejmuje wszystkich mieszkańców Gminy Borowie. Program ten został opracowany na okres czterech lat, ponieważ realizacja założonych celów oraz planowanych działań wymaga czasu. Ponadto efekty realizacji poszczególnych zadań będą uzależnione od dostępnych środków finansowych oraz od szerokiej, skoordynowanej współpracy wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym przemocy. Program może być modyfikowany uchwałami Rady Gminy Borowie.

III. Diagnoza problemów alkoholowych w Gminie Borowie

Problemy związane z nadużywaniem alkoholu stanowią istotne wyzwanie społeczne i zdrowotne na terenie gminy i wpływają na funkcjonowanie jednostek, rodzin oraz całej społeczności lokalnej.

Z informacji pozyskanych od Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, placówek oświatowych oraz podmiotów ochrony zdrowia wynika, że alkohol jest jednym z głównych czynników powodujących problemy rodzinne, konflikty społeczne, przemoc domową oraz zakłócenia porządku publicznego. Na terenie gminy odnotowuje się przypadki uzależnienia od alkoholu wśród osób dorosłych, w tym osób w wieku produkcyjnym. Nadużywanie alkoholu prowadzi do pogorszenia stanu zdrowia, problemów zawodowych, bezrobocia, ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Część osób uzależnionych nie podejmuje dobrowolnie leczenia, co powoduje konieczność stosowania procedur zobowiązania do leczenia odwykowego.

W roku 2024 GKRPA na prośbę rodziny skierowała do sądu jeden wniosek o wydanie postanowienia w sprawie przymusowego leczenia odwykowego. Ponadto sąd wydał sześć postanowień na podstawie wniosku złożonego przez prokuratora. Osoby, wobec których zostały wydane postanowienia, są objęte nadzorem kuratora sądowego.

Alkohol jest również czynnikiem ryzyka występowania przemocy domowej. Znaczna część interwencji Policji i działań Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczy sytuacji, w których sprawca lub ofiara przemocy znajduje się pod wpływem alkoholu. Problem ten dotyczy zarówno osoby dorosłej, jak i dzieci, powodując długofalowe skutki psychiczne i społeczne.

Policja przeprowadziła 61 interwencji domowych.

W 2024 roku ZI wszczął procedurę „Niebieskiej Karty” w 12 przypadkach oraz kontynuował procedurę w 4 przypadkach.

Ze spotkań terapeutycznych w Borowiu w 2024 r. skorzystało 58 osób. Mieszkańcy naszej gminy przyjmowani byli również w poradni w Garwolinie, korzystali ze wsparcia grup samopomocowych w Garwolinie, Zwoli, Stoczku Łukowskim, mityngów, grup AA i Al.- anon, DDA. Trzy osoby odbyły siedmiotygodniowe leczenie odwykowe w trybie stacjonarnym.

Młodzi mieszkańcy gminy mają stosunkowo łatwy dostęp do alkoholu, a spożywanie napojów alkoholowych bywa traktowane jako element integracji rówieśniczej. Brak wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych i prawnych sprzyja podejmowaniu zachowań ryzykownych.

We wszystkich szkołach w gminie Borowie była przeprowadzana diagnoza w zakresie występujących czynników ryzyka i czynników chroniących zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Z informacji uzyskanych od dyrektorów szkół wynika, że w szkołach nie występuje problem zażywania narkotyków przez dzieci i młodzież.

W ramach profilaktyki uzależnień przeprowadzono wiele działań, np. pogadanek; prelekcji, warsztatów skierowanych zarówno do uczniów, jak i rodziców oraz nauczycieli.

Na terenie gminy funkcjonują punkty sprzedaży napojów alkoholowych, co zwiększa dostępność alkoholu. Pomimo obowiązujących przepisów prawa, zdarzają się przypadki sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, co wymaga prowadzenia systematycznych kontroli i działań edukacyjnych wobec sprzedawców.

Analiza dostępnych danych wskazuje na potrzebę kontynuowania i wzmacniania działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz interwencyjnych. Szczególnie istotne jest rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin, prowadzenie skutecznej profilaktyki wśród dzieci i młodzieży oraz ograniczanie dostępności alkoholu poprzez egzekwowanie obowiązujących przepisów prawa.

IV. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Borowie

Alkohol we wszystkich postaciach jest łatwo dostępny. To towar legalny, jednak wymagający specjalnych regulacji prawno-administracyjnych i finansowych ze względu na powodowanie strat społecznych, ekonomicznych i zdrowotnych. W Polsce samorządy lokalne odgrywają kluczową rolę w ograniczaniu dostępności napojów alkoholowych poprzez regulacje prawne i limity zezwoleń na sprzedaż. Niezwykle ważna jest rola rady gminy, w której kompetencji leży podejmowanie uchwał w zakresie ograniczania dostępności alkoholu poprzez limitowanie punktów sprzedaży i określenie zasad ich usytuowania. Ponadto rada gminy w drodze uchwały może wprowadzić ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach nocnych. Rada Gminy Borowie podjęła Uchwałę nr XXI/129/2020 z dnia 30 lipca 2020 r. w sprawie ustalenia dla gminy Borowie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Tabela 1.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gm. Borowie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	30	30 do 30.11.2023r Od 01.12.2023r - 29	29
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	1	1	1

Na podstawie danych z Urzędu Gminy.

V. Cele programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 ma na celu:

1. przygotowanie młodego pokolenia do zdrowego, trzeźwego stylu życia pozbawionego używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych;
2. zmniejszenie skali nadużywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, ograniczenie ich negatywnych skutków;
3. przeciwdziałanie przemocy domowej oraz wczesna profilaktyka i edukacja w zakresie uzależnień;
4. pomoc w rozwiązywaniu problemów osobom pijącym alkohol czy zażywającym substancje psychoaktywne w sposób ryzykowny lub szkodliwy oraz członkom ich rodzin doznającym szkód z tego powodu;
5. profilaktyka i edukacja w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;

6. wspieranie przedsięwzięć spędzania wolnego czasu i propagowania zdrowego trybu życia wolnego od nałogów i uzależnień u młodych i dorosłych mieszkańców Gminy Borowie w celu ochrony przed marginalizacją społeczną i wykluczeniem społecznym;

7. przeciwdziałanie przemocy domowej;

8. ograniczenie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych szczególnie osób młodych;

9. eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów Ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

VI. Realizatorzy Programu

1. Wójt Gminy z wykorzystaniem zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z:

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. SP ZOZ

4. placówki oświatowe

5. Policja

6. organizacje pozarządowe

VII. Zadania programu

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych

W ramach zadania realizuje się:

1. Przekazywanie osobom uzależnionym oraz ich rodzinom informacji dotyczących dostępnych placówek leczenia uzależnień, grup terapeutycznych, grup samopomocowych.

2. Finansowanie wyjazdów na spotkania terapeutyczne i trzeźwościowe.

3. Finansowanie zakupu disulfiramu w ramach publicznej opieki zdrowotnej.

4. Finansowanie zatrudnienia terapeuty leczenia uzależnień.

5. Składanie do sądów wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

6. Finansowanie konsultacji lekarskich psychologa i psychiatry (opinie na potrzeby spraw sądowych) osób objętych postępowaniem GKRPA.

7. Dofinansowywanie szkoleń i działań pedagogów oraz asystentów pracujących z rodzinami, w których występują trudności opiekuńczo-wychowawcze, w tym wynikające z problemów uzależnień.

8. Finansowanie udziału członków GKRPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje w obszarze terapii i profilaktyki uzależnień.

Zadanie 2. Udzielenie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w tym przeciwdziałanie przemocy domowej.

W ramach zadania realizuje się:

1. Motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia oraz przyjmowanie wniosków dotyczących skierowania na obowiązkowe leczenie odwykowe.

2. Kompleksowe opracowywanie dokumentacji wymaganej przy kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Garwolinie, w tym zlecenie wykonania stosownych opinii.

3. Wsparcie merytoryczne i finansowe placówek oświatowych w zakresie realizacji zadań profilaktycznych, opiekuńczych i wychowawczych w świetlicach szkolnych.

4. Dofinansowywanie/finansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.

5. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.

6. Współorganizowanie imprez integracyjnych dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi (np. Mikołajki, Dzień Dziecka itp.).

7. Finansowanie zakupu paczek świątecznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

8. Współpraca z pedagogami i dyrektorami szkół z terenu gminy Borowie w zakresie identyfikacji potrzeb oraz realizacji działań profilaktycznych.

9. Współorganizowanie i organizowanie bazy sportowo-rekreacyjnej.

Zadanie 3. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

W ramach zadania realizuje się:

1. Dofinansowanie i koordynację realizacji programów profilaktycznych w publicznych szkołach z terenu gminy Borowie (prezentacje teatralne i inne formy artystyczne programów profilaktycznych oraz współpraca z dyrektorami szkół i pedagogami).

2. Współorganizowanie imprez rekreacyjno-sportowych, sportowych i kulturalnych promujących zdrowy styl życia.

3. Organizację i finansowanie konkursów związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomani i innymi zagrożeniami społecznymi.

4. Organizowanie oraz wsparcie finansowe pólkolonii letnich i zimowych z zastosowaniem działań profilaktycznych, a także innych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

5. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i promocji zdrowego stylu życia poprzez dofinansowanie: imprez (m. in. festynów, zawodów strażackich, pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez szkoły), zakup sprzętu sportowego w ramach nagród lub wyposażenia dla w/w podmiotu, wspieranie działalności organizacji pozarządowych poprzez udzielenie dotacji na realizację zadań publicznych w drodze otwartych konkursów ofert, w połączeniu z profilaktyką uzależnień od alkoholu, narkotyków i substancji psychoaktywnych.

Zadanie 4 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz wspieranie zatrudnienia socjalnego

W ramach zadania realizuje się:

1. Zabezpieczenie środków finansowych niezbędnych do realizacji działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

2. Współpracę z jednostkami organizacyjnymi gminy w zakresie realizacji działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocy społecznej osobom uzależnionym.

Zadanie 5. Podejmowanie interwencji związanych z naruszeniem przepisów ustawy o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz udział w postępowaniach sądowych

W ramach zadania realizuje się:

1. Kontrolę przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi w punktach sprzedaży i lokalach gastronomicznych.

2. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego, jeżeli wymaga tego sytuacja.

VIII. Finansowanie zadań programowych

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 są środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Z uwagi na trudność w dokładnym określeniu wysokości wpływów z tych opłat, wydatki na działania Programu oparte są na szacunkowej kwocie wpływów do budżetu gminy z tytułu zezwoleń na sprzedaż alkoholu do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży. Niewykorzystane środki finansowe w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach Komisji:

1. Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Borowiu w wysokości:

- a) 600 zł brutto miesięcznie dla Przewodniczącego Komisji
- b) 145 zł brutto dla pozostałych członków Komisji.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1 lit. b przysługuje:

- a) za udział w posiedzeniu Komisji
- b) za udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1 lit. b wypłacane jest na podstawie listy obecności.

IX. Sprawozdawczość

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 obejmuje zasięgiem czasowym okres czterech lat oraz zakłada ciągłość realizacji wyznaczonych kierunków działań.

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejszy Program może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze Uchwały Rady Gminy Borowie. W szczególnych przypadkach Program może być zmieniony lub uzupełniony na wniosek Wójta Gminy Borowie.

Realizacja Programu monitorowana będzie raz do roku. Wójt Gminy sporządzi raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu i efektów jego realizacji, który przedłoży Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.